



STOWARZYSZENIE "DZIECI HOLOCAUSTU" W POLSCE ASSOCIATION "CHILDREN OF THE HOLOCAUST" IN POLAND

Pl. Grzybowski 12/16, 00-104 Warszawa
Tel./fax (+48) 226208245, tel. (+48) 226521220
e-mail: chsurv@jewish.org.pl; www.dzieciholocaustu.org.pl
Bank PEKAO S.A. IV O. Warszawa, № 08 1240 1053 1111 0000 0441 1204

Styczeń, 2015

INFORMACJA DLA WSZYSTKICH OCALONYCH Z HOLOCAUSTU WIĘŹNIÓW GETT

Dnia 5 grudnia 2014 r. została zawarta między rządami polskim i niemieckim umowa umożliwiająca transfer z Niemiec do Polski należnych rent i emerytur za pracę w gettach. Akt ten zakończył okres dyskryminacji Żydów zamieszkałych w Polsce, polegający m.in. na tym, że zgodnie z umową zawartą w 1975 r. pomiędzy PRL a RFN, państwa te zrezygnowały z wzajemnych zobowiązań rentowo-emerytalnych.

W 2002 r. została przyjęta przez Niemcy ustawa w sprawie otrzymywania emerytury należnej za zatrudnienie w getcie dla osób prześladowanych przez narodowy socjalizm, tzw. **ZRBG** (Zahlbarmachung von Renten aus Beschäftigungen in einem Ghetto). Na tej podstawie, wszyscy byli więźniowie gett stali się potencjalnymi uczestnikami niemieckiego systemu emerytalnego. Dzięki wspomnianej na wstępie umowie polsko-niemieckiej, ustawa ZRBG objęła również Żydów zamieszkałych w Polsce.

Umowa z dnia 5 grudnia 2014 r. jest obecnie w fazie ratyfikacji przez parlament niemiecki. Przewiduje się, że proces ten zakończy się w lutym lub marcu 2015 roku, a pierwsze wypłaty będą mogły być realizowane już w kwietniu lub czerwcu 2015 r.

Świadczenia przyznane przez niemiecki urząd ubezpieczeniowy [Deutsche Rentenversicherung] są wypłacane dla osób uprawnionych z wyrównaniem wstecznym 5 lat od uchwalenia ZRBG, tj. od 1. lipca 1997 r.

Aby móc uzyskać niemiecką emeryturę z tyt. pracy w getcie trzeba spełnić dwa podstawowe warunki:

- a) udokumentować pobyt w getcie (np. zaświadczenie ŻIH), a przed jego opuszczeniem mieć co najmniej ukończone 3 lata,
- b) należało wykonywać w getcie dobrowolnie prace za wynagrodzeniem.
Pojęcie pracy i wynagrodzenia w gettach jest bardzo fakultatywnie interpretowane. Praca ta mogła być dorywcza lub stała, udokumentowana lub nieudokumentowana. Mogły być to różne prace pomocnicze (szczególnie w przypadku małych dzieci). Również wynagrodzenie ma bardzo dowolną interpretację. Mogły to być pieniądze, jak i żywność w jakiegokolwiek postaci.

Do świadczeń emerytalnych w pełnej wysokości wymagany jest minimalny okres ubezpieczenia, tak zwany okres oczekiwania [Wartezeit], który wynosi 60 miesięcy (5 lat). Do tego okresu zaliczane są okresy składkowe [Beitragszeiten] i zastępcze [Ersatzzeiten].

Warunek minimalnego czasu ubezpieczenia przeważnie jest już spełniony dzięki okresom składkowym z tytułu zatrudnienia w getcie oraz dzięki okresom zastępczym. Również okresy następujące bezpośrednio po zakończeniu zatrudnienia uznanego jako praca w getcie, zostaną - ze względu na prześladowania - uwzględnione, jako okres zastępczy w formie zryczałtowanej rekompensaty, ale tylko wówczas jeśli okres ten rozpoczął się po ukończeniu 14. roku życia.

Warunek minimalnego czasu ubezpieczenia może być spełniony także poprzez doliczenie okresów pracy w Polsce do dnia 31 grudnia 1949 roku. Ewentualnie może też być uwzględniony czas edukacji, jako czas naliczania składki i tym samym wpłynąć na wysokość emerytury.

Wpłaty emerytur ZRBG nie będą opodatkowane ani w Niemczech, ani w Polsce; będą wypłacane w EURO przelewem na podane przez świadczeniobiorcę konto bankowe.

Należy liczyć się z tym, że wysokość świadczeń będzie bardzo zróżnicowana; od kilkunastu EURO do ca 200 EURO miesięcznie w zależności od wymogów, jakie spełniają beneficjenci.

Wpłata emerytury ZRBG należy się po ukończeniu 65 roku życia. Dlatego też, pełne wyrównawcze naliczenie wsteczne od 1 lipca 1997 r. będzie przysługiwało tylko tym, którzy w tym dniu byli już w wymagalnym wieku. Jeśli np. osoba, której przyznano emeryturę gettową ukończyła 65 lat w roku 2001, to otrzyma wsteczne wyrównanie mniejsze o ok. 4 lata naliczenia.

Wdowom i wdowcom po więźniach gett, którzy tam pracowali przysługuje renta rodzinna. Aby ją otrzymać będą oni musieli złożyć odpowiedni formularz wniosku **R500** [„Antrag auf Witwen-/Witwerrente für Hinterbliebene von ehemaligen Ghattobeschäftigten mit Wohnsitz im Ausland”] lub **R510** [„Verkürzter Antrag...”]. Inni następcy prawni (np. dzieci) będą również uprawnieni do świadczeń emerytalnych przysługujących zmarłej osobie, ale tylko wówczas, gdy osoba ta, jeszcze za życia, sama złożyła wniosek o świadczenia przysługujące na podstawie ustawy ZRBG.

Zgodnie z informacją niemieckiego urzędu ubezpieczeniowego [Deutsche Rentenversicherung], wszystkie osoby, które otrzymały w 2008-2009 roku 2.000 EURO, jako jednorazowe świadczenie uznaniowe za pracę w getcie lub już przekazały do tego urzędu formularz wniosku **ZRBG 100** „Antrag auf Altersrente für ehemalige Ghattobeschäftigte mit Wohnsitz im Ausland” lub **ZRBG 110** „Verkürzter Antrag...” i otrzymały odmowną lub wstrzymującą decyzję, umieszczone są w bazie danych osobowych tego urzędu. Do osób tych zostaną wysłane pocztą z urzędu, bez żadnych działań z ich strony, odpowiednie wnioski, deklaracje i inne niezbędne dokumenty w języku polskim.

Jeśli ktokolwiek uważa, że tzw. emerytura gettowa jemu również przysługuje, a przypuszcza, że jego dane nie znajdują się w bazie niemieckiego urzędu ubezpieczeniowego, to powinien niezwłocznie przesłać swoje dane personalne wraz z krótkim uzasadnieniem na adres Stowarzyszenia „Dzieci Holocaustu” w Polsce (Marian Kalwary, e-mail: kalwary@gmail.com). Zgłoszenia prosimy przysyłać listownie lub na adres e-mail.

Powyższa treść jest opracowana na podstawie uzyskanych informacji z niemieckiego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych. Może ona jeszcze ulec pewnym zmianom i uzupełnieniom. O wszelkich nowych informacjach i ustaleniach dot. tzw. emerytur gettowych będziemy niezwłocznie informować.

Bardzo prosimy o upublicznienie powyższej informacji w żydowskich instytucjach i organizacjach, ośrodkach spotkań oraz miejscach przebywania Żydów w Polsce.

MARIAN KALWARY
WICEPRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

